

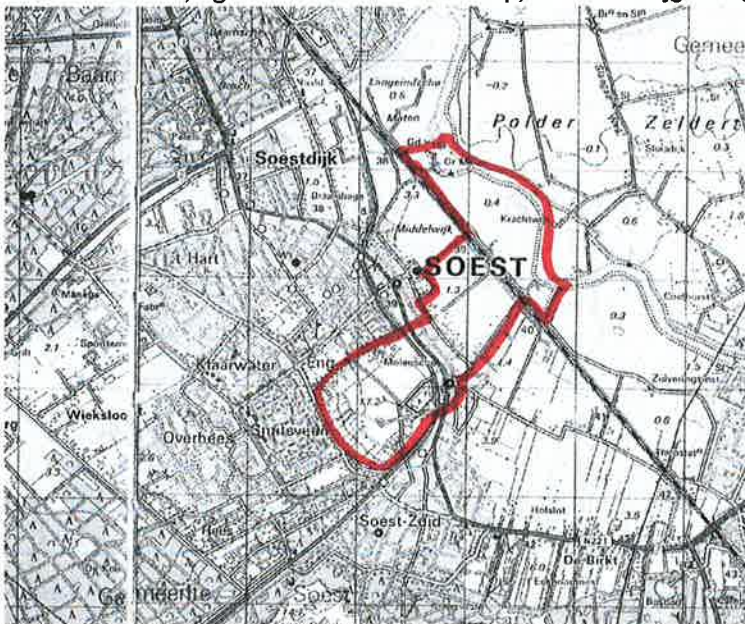
De Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op 4 februari 2013, aan de orde hebbende het statenvoorstel Vaststellen Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie 2013 – 2028 en de Provinciale Ruimtelijke Verordening 2013 provincie Utrecht,

besluiten

aan het statenvoorstel toe te voegen:

‘met dien verstande dat:

1. De Soestereng op de kaart van de PRS en PRV aan te duiden als Cultuurhistorische hoofdstructuur, agrarisch cultuurlandschap, conform bijgevoegde kaart

2. In de PRS paragraaf 4.3.3 CHS – agrarisch cultuurlandschap de tekst:

Beleid

Het agrarisch cultuurlandschap waarop wij onze focus leggen ligt in het Groene Hart. Vanwege de historisch kenmerkende gebouwen, structuren, bebouwingslinten, landschappen en verkavelingspatronen, vinden wij het belangrijk dat cultuurhistorische waarden bij de planontwikkeling een rol spelen.

Toelichting

Op basis van gaafheid en representativiteit van de verkavelingsstructuur en op basis van de samenhang van de agrarische patronen en de bebouwingslinten zijn vijf gebieden geselecteerd waar wij specifieke aandacht vragen voor de cultuurhistorische waarden. Het gaat om de Lopikerwaard, de Ronde Venen en om gebieden rond Kockengen-Kamerik-Zegveld, Linschoten en Westbroek. Deze gebieden maken door diverse kleinschalige ontwikkelingen een geleidelijke transformatie door, die uiteindelijk grote gevolgen kan hebben voor het aanzien. Daarom verdienen de cultuurhistorische waarden van deze agrarische cultuurlandschappen aandacht in ruimtelijke plannen. Het gaat bijvoorbeeld om natuurontwikkeling, veranderende kernranden, functieverandering van vrijkomende agrarische gebouwen en percelen, en agrarische schaalvergroting.

Wordt vervangen door:

Beleid

Het agrarisch cultuurlandschap waarop wij onze focus leggen ligt in het Groene Hart. Vanwege de historisch kenmerkende gebouwen, structuren, bebouwingslinten, landschappen en verkavelingspatronen, vinden wij het belangrijk dat cultuurhistorische waarden bij de planontwikkeling een rol spelen. Ook het behoud van de specifieke kenmerken van de Soestereng is van belang, zoals reliëfbeleving, het onbebouwd zijn, de verkavelingsstructuur en het historische nederzettingenpatroon van het flankesdorp.

Toelichting

Op basis van gaafheid en representativiteit van de verkavelingsstructuur en op basis van de samenhang van de agrarische patronen en de bebouwingslinten zijn vijf gebieden geselecteerd waar wij specifieke aandacht vragen voor de cultuurhistorische waarden. Het gaat om de Lopikerwaard, de Ronde Venen en om gebieden rond Kockengen-Kamerik-Zegveld, Linschoten en Westbroek. Deze gebieden maken door diverse kleinschalige ontwikkelingen een geleidelijke transformatie door, die uiteindelijk grote gevolgen kan hebben voor het aanzien. Daarom verdienen de cultuurhistorische waarden van deze agrarische cultuurlandschappen aandacht in ruimtelijke plannen. Het gaat bijvoorbeeld om natuurontwikkeling, veranderende kernranden, functieverandering van vrijkomende agrarische gebouwen en percelen, en agrarische schaalvergroting.

Daarnaast hebben we vanwege de bijzondere kenmerken het ensemble van de Soestereng aangeduid als agrarisch cultuurlandschap.

3. In de PRV artikel 2.10, toelichting tweede lid c de tekst:

Agrarisch cultuurlandschap: behoud door ontwikkeling is het uitgangspunt.

De cultuurhistorische waarde ligt met name in:

- de aanwezige ontginningstructuur en –richting;
- de structuur en maatvoering van de boerderijlinten;
- het waterbeheersingsstelsel.

Wordt vervangen door:

Agrarisch cultuurlandschap: behoud door ontwikkeling is het uitgangspunt.

De cultuurhistorische waarde van de veenweide landschappen ligt met name in:

- de aanwezige ontginningstructuur en –richting;
- de structuur en maatvoering van de boerderijlinten;
- het waterbeheersingsstelsel.

De cultuurhistorische waarde van de Soestereng ligt met name in

- het aanwezige reliëf;
- het onbebouwd zijn van de eng;
- de verkavelingsstructuur en het nederzettingenpatroon van het flankesdorp.

4. Aan de PRV bijlage Cultuurhistorie onder agrarisch cultuur landschap de volgende tekst wordt toegevoegd:

Soestereng

De Soestereng ligt op een solitaire stuwwal, die omringt wordt door natte weiden van de Eemvallei en de moerassen van Laag Hees en Soesterveen. Deze dienden als gemeenschappelijke hooi- en weidegronden.

Het dorp Soest ontwikkelde zich als flankesdorp langs de oostelijke voet van de eng op de overgang naar de Eemvallei. Deze ligging en het hoogterevloep tussen eng en Eem is nog goed te zien. Ook de driehoekige brink met de kerk is goed herkenbaar.

De heide om de schapen te weiden lag vrij ver weg. De potstallen stonden op de eng. Er liepen schapendriften vanuit het dorp Soest naar de Soesterheide, waar door overbegrazing stuifzanden ontstonden, de huidige Lange en Korte duinen.

Bij de naoorlogse uitbreidingen is de eng en het Soesterveen deels bebouwd, maar de historische situatie is nog zeer goed herkenbaar.

Vanaf de achtste eeuw ontstond op de Utrechtse Heuvelrug een agrarisch systeem van geconcentreerde nederzettingen, bouwlandcomplexen en gemeenschappelijke gronden. De boerderijen stonden dicht bij elkaar en in de nabijheid van hun akkers. Deze akkers waren in Soest tot een groot bouwlandcomplex samengevoegd, de eng. Door eeuwenlange plaggenbemesting is deze eng flink opgehoogd. Hierdoor is het onderliggende archeologische landschap afgedekt en goed bewaard gebleven.

Achter de boerderijen en de engen lagen de meenten, gronden die in gemeenschappelijk gebruik waren als weiden (schaarweiden) of als hooilanden (maten). Soest toont dit systeem nog zeer fraai, met de hogere, van smalle noordoost naar zuidwest lopende percelen voorziene Soestereng aan de ene kant van de boerderijenreeks en de lagere hooilanden van de Eem aan de andere kant .

5. In de Nota van beantwoording paragraaf 4.3 Cultuurhistorische hoofdstructuur (CHS) de tekst onder zienswijze 168, 273:

Reactie GS: Bij de selectie van agrarische cultuurlandschappen is het accent gelegd op grote landschappelijke eenheden met een nog hoge structurele gaafheid. De Soester Eng bezit een belangrijke cultuurhistorische waarde voor de agrarische geschiedenis van de provincie, maar is door verstedelijking verre van gaaf te noemen en is bovendien redelijk klein in omvang. Het middels ruimtelijke plannen behouden en versterken van de cultuurhistorische waarde van de Soester Eng is een taak van de gemeente die daar al haar rol oppakt via het beschermd dorpsgezicht.

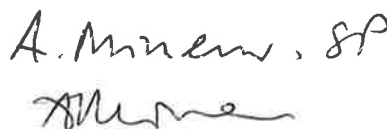
Voorstel GS: geen aanleiding tot aanpassing.

Wordt vervangen door:

Reactie PS: Bij de selectie van agrarische cultuurlandschappen is het accent gelegd op grote landschappelijke eenheden met een nog hoge structurele gaafheid. De Soester Eng bezit een zodanig belangrijke cultuurhistorische waarde voor de agrarische geschiedenis van de provincie dat wij in afwijking van het voornoemde uitgangspunt aanduiding als CHS – agrarisch cultuurlandschap gerechtvaardigd achten.

Besluit PS: de Soestereng aanmerken als CHS – agrarisch cultuurlandschap.

C. de Heer, ChristenUnie

A. Minen, SP

Toelichting

Binnen de Cultuurhistorische Hoofdstructuur is het agrarisch cultuurlandschap een van de vier prioritaire thema's waarop de provincie Utrecht actief beleid voert. In de PRS zijn vijf gebieden uit het Groene Hart geselecteerd op basis van gaafheid en representativiteit van de

verkavelingsstructuur en op basis van de samenhang van de agrarische patronen en bebouwingslinten. Dat betekent dat het agrarisch cultuurlandschap van de Utrechtse Heuvelrug nu nog geheel ontbreekt in de Cultuurhistorische Hoofdstructuur.

Het engdorp van Soest is een fraai voorbeeld van een boerennederzetting op de Utrechtse Heuvelrug. Vrijwel alle engen op de stuwwal zijn bebouwd, maar het zuidelijk deel van de Soestereng is grotendeels onbebouwd gebleven en is nog volop in agrarisch gebruik. Het dorp Soest heeft zich vanuit de brink als randbebouwing langs de eng ontwikkeld. De brink, het oude wegenpatroon en het bebouwingslint met boerderijen zijn nog aanwezig en de bijbehorende weilanden tussen de Soestereng en de Eem zijn nog steeds in agrarisch gebruik.

De Vrienden van de Soester Eng hebben in hun zienswijze gevraagd om de Soestereng de status te geven van 'agrarisch cultuurlandschap buiten de CHS'. Tijdens de hoorzitting heeft de gemeente Soest zich bij deze zienswijze aangesloten. Maar in de Nota van Beantwoording schrijven GS dat ze de zienswijze niet honoreren omdat de Soestereng al voldoende planologisch beschermd zou zijn en opname in de Cultuurhistorische Hoofdstructuur daaraan weinig zou toevoegen.

Maar dat geldt niet voor het agrarische erfgoed naast de Soestereng. Dit amendement beoogt het gehele ensemble van de Soestereng (uitsluitend het onbebouwde deel), brink en weilanden op te nemen in de Cultuurhistorische Hoofdstructuur.